

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)

Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.212 din 21 iulie 2025

Către: Ministerul Culturii

Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Ordinului cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind
procedura de înființare, strămutare și desființare a monumentelor de for public*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Ordinului cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind procedura de înființare, strămutare și desființare a monumentelor de for public.

CALM a analizat prevederile Ordinului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectului Ordinului are drept scop aprobarea unei proceduri de înființare, strămutare și desființare a monumentelor de for public mai clare pentru autoritățile publice interesate de aceste procese.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985;
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435/2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006.

3. Constatări/obiectii/propuneri

În urma analizei proiectului Ordinului cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind procedura de înființare, strămutare și desființare a monumentelor de for public (în continuare – Instrucțiune), CALM a remarcat următoarele:

1) La pct.8 din Instrucțiune, nu este clar de ce sunt menționate „autoritățile publice centrale sau locale”, dacă este menționat „administratorul monumentului de for public”, care potrivit noțiunii din pct.5 este o „autoritate publică centrale sau locale care exercită dreptul de administrare în privința bunurilor imobile proprietate publică”?

2) De ce reprezentanții societății civile au dreptul să inițieze procedura de desființare a monumentelor de for public, dar nu au dreptul să inițieze procedura de înființare și strămutare a monumentelor de for public (pct.6 și pct.7 din Instrucțiune)?

3) De ce persoanele fizice sau juridice, din țara sau din străinătate, pot adresa un demers subiecților prevăzuți la pct.6 sau pct.7 pentru susținerea procedurii de înființare sau strămutare a unui monument de for public, dar nu și în privința desființării unui monument de for public (pct.9 din Instrucțiune)?

4) La pct.11.6. din Instrucțiune drept sursa de finanțare a cheltuielilor de înființare și edificare/realizare a monumentelor de for public, la pct.26.7. din Instrucțiune drept sursa de finanțare a cheltuielilor de strămutare a monumentelor de for public și la pct.33.5. din

Instrucțiune drept sursa de finanțare a cheltuielilor de desființare a monumentelor de for public este indicat, pe lângă alte surse, bugetul public. Termenul "bugetul public" este folosit incorect, deoarece include atât bugetul de stat, cât și bugetele locale.

Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 în art.3 definește 2 noțiuni importante, care trebuie strict delimitate:

buget de stat – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților publice centrale, cu excepția funcțiilor proprii sistemului public de asigurări sociale și sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, precum și pentru stabilirea relațiilor cu alte bugete;

buget public național – sinteză a bugetelor constituite în cadrul sistemului bugetar, cu excluderea transferurilor interbugetare.

Pentru a oferi normelor respective un caracter cert, care nu creează confuzii, considerăm că la pct.11.6., la pct.26.7. și la pct.33.5. din Instrucțiune, drept surse de finanțare a cheltuielilor de înființare și edificare/realizare, de strămutare și de desființare a monumentelor de for public trebuie indicate separat: bugetul de stat, bugetele locale, donații, alte surse legale.

5) În subpct. 13.1., 27.1 și 27.2 cuvintele „investită”, respectiv „investit” de a substitui, corespunzător, cu cuvintele „învestită” și „învestit”.

6) Pct. „36. Comisia specializată consultă opinia publică prin publicarea unui anunț în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Ministerului Culturii, în termen de 3 zile de la instituire” - necesită a se modifica corespunzător, în sensul că „Ministerul Culturii”, dar nu Comisia specializată va publica anunțul ...(Comisia specializată, inclusiv doi reprezentanți ai CALM, nu este o entitate instituționalizată, care să dețină buget și să poată comanda și achita costul anunțului în Monitorul Oficial).

7) În pct. 44, la cuvântul „Refuzul” este necesară corectarea gramaticală (corect „Refuzul”).

Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul Ordinului cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind procedura de înființare, strămutare și desființare a monumentelor de for public poate fi propus pentru aprobare doar după luarea în considerare a obiecțiilor menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: C. Scortescu,
expert CALM, tel. 22 35 09